

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

23.09.2024

п.г.т.Алексеевское

КАРАР

№ 400

«Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының Советлар Союзы Герое Иван Егорович Кочнев исемендәге 2 нче Алексеевск урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү Учреждениесе Уставын раслау турында

Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитетының 25.06.2024 №239 карары нигезендә, «Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Советлар Союзы Герое Иван Егорович Кочнев исемендәге 2 нче Алексеевск урта гомуми белем бирү мәктәбе» Муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесендә «Психологик һәм социаль-педагогик хезмәт» структур бүлекчәсе төзелүгә бәйле рәвештә,

каrar бирәм:

1. «Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының Советлар Союзы Герое Иван Егорович Кочнев исемендәге 2 нче Алексеевск урта гомуми белем бирү мәктәбе» Муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесе Уставын яңа редакциядә (Кушымта) расларга.

2. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитетының «Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Советлар Союзы Герое Иван Егорович Кочнев исемендәге 2 нче Алексеевск урта гомуми белем бирү мәктәбе «Муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесе Уставын раслау турында» 2021 елның 11 июнендәге 226 номерлы карарын үз көчен югалткан дип танырга.

3. «Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының Советлар Союзы Герое Иван Егорович Кочнев исемендәге 2 нче Алексеевск урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесе директоры Яһудина Лилия Рамил кызына гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә Уставны дәүләт теркәвенә кую вәкаләтләрен бирергә.

4. Әлеге қарарның үтәлешен тикшереп торуны Башкарма комитет житәкчесенең социаль мәсьәләләр буенча урынбасары Е.А. Хәмзинаға йөкләргә.

**Башкарма комитет житәкчесе
вазифаларын башкаручы**

О.Н. Леденцов

РАСЛАНГАН
Татарстан Республикасы
Алексеевск муниципаль районы
Башкарма комитетының
23.09.2024 ел, № 400

карары белән

Башкарма комитет житәкчесе
вазифаларын башкаручы

О.Н. Леденцов

**«Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының
Советлар Союзы Герое Иван Егорович Кочнев исемендәге 2 нче
Алексеевск урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль
бюджет гомуми белем бирү учреждениесе**

У С Т А В Ы

2024 ел

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Устав «Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының Советлар Союзы Герое Иван Егорович Кочнев исемендәге 2 нче Алексеевск урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесе (алга таба – Учреждение) эшчәнлеген жайга сала.

1.2. Учреждениене оештыручы булып Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы муниципаль берәмлеге тора.

1.3. Учреждениенең рус телендә тулы рәсми атамасы: «Алексеевская средняя общеобразовательная школа №2 имени Героя Советского Союза Ивана Егоровича Кочнева Алексеевского муниципального района Республики Татарстан».

Учреждениенең кыскартылган рәсми исеме рус телендә: МБОУ «Алексеевская СОШ №2».

Учреждениенең татар телендәге тулы рәсми исеме: «Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Советлар Союзы Герое Иван Егорович Кочнев исемендәге 2 нче Алексеевск урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесе.

Учреждениенең татар телендәге кыскартылган рәсми атамасы: МБГБУ «2 нче Алексеевск УГБМ».

1.4. Учреждение үз эшчәнлегенең төп максаты буларак табыш алу булмаган һәм алынган табышны катнашучылар арасында бүлми торган коммерциячел булмаган оешма булып тора.

1.5. Учреждение юридик зат була, аерымланган мөлкәتكә ия, мөстәкыйль баланска ия, кредит оешмаларында һәм Федераль казначылыкның территориаль органнарында, Татарстан Республикасы финанс органнарында билгеләнгән тәртиптә счетлар ачарга хокуклы, үз исеменнән шартнамәләр төзәргә, мөлкәти һәм мөлкәти булмаган шәхси хокукларны алырга һәм гамәлгә ашырырга, бурычлар үтәргә, судта дөгъвачы һәм җавапчы булырга мөмкин.

1.6. Учреждениенең рус һәм татар телләрендә үз исеме белән мөһер, штамплары, бланклары, шулай ук билгеләнгән үрнәктәге башка мөһерләре һәм штамплары бар, товар билгесе, фирма исеме, эмблемасы һәм башка реквизитлары булырга мөмкин.

1.7. Учреждение эшчәнлек срогы чикләнмичә төзелде.

1.8. Оештыру-хокукый формасы: муниципаль учреждение.

1.9. Учреждение тибы: бюджет.

1.10. Мәгариф оешмасының тибы: гомуми белем бирү учреждениесе.

1.11. Учреждение урнашкан урын: Татарстан Республикасы район Алексеевск районы Алексеевск шәһәр тибындагы поселок.

1.12. Юридик затның адресы: 422900 Татарстан Республикасы, Алексеевск районы, Алексеевск ш.т. п., Гоголь ур., 24 йорт.

1.13. Белем бирү эшчәнлегенә түбәндәге адреста башкарыла:

422900, Татарстан Республикасы, Алексеевск муниципаль районы, Алексеевск ш. т. п., Гоголь ур., 24 й.;

422900, Татарстан Республикасы, Алексеевск муниципаль районы, Алексеевск

ш. т. п., Космонавтлар ур., 17а й.;

422900, Татарстан Республикасы, Алексеевск муниципаль районы, Алексеевск ш.т. п., Гоголь ур., йб.13.

1.14. Учреждениенң юридик зат булмаган һәм мөстәкыйль банк счетлары булмаган, учреждение урнашкан урыннан читтә урнашкан һәм башлангыч гомуми белем бирүнең төп гомуми белем бирү программасын һәм учреждение тарафыннан эшләнә һәм раслана торган өстәмә гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыру буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы аерымланган структур бүлекчәсе бар.

Структур бүлекчәнең рәсми исеме-«Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының Советлар Союзы Герое Иван Егорович Кочнев исемендәге 2 нче Алексеевск урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесендәге «Психологик һәм социаль-педагогик хезмәт» структур бүлекчәсе.

Структур бүлекчәнең урнашкан урыны (юридик адресы): 422900, Татарстан Республикасы, Алексеевск муниципаль районы, Алексеевск ш.т. п., Гоголь ур., йб.13.

Филиал урнашкан урыны (фактик адресы): 422900, Татарстан Республикасы, Алексеевск муниципаль районы, Алексеевск ш.т. п., Гоголь ур., йб.13.

Аерымланган структур бүлекчәнең эшчәнлегенә Учреждениенң локаль норматив акты белән регламентлана.

1.15. Учреждениенә Гамәлгә куючы функцияләрен һәм вәкаләтләрен Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты башкара, аның исеменнән Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе (алга таба - Гамәлгә куючы) чыгыш ясый.

1.16. Мөлкәт милекчесе функцияләрен һәм вәкаләтләрен Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының Мөлкәт һәм жир мөнәсәбәтләре Палатасы (алга таба - Милекче) башкара.

1.17. Учреждение «Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының мәгариф бүлегенә» МКУ (алга таба - Мәгариф бүлегенә) карамагында.

1.18. Күрсәтелгән органнарның вәкаләтләрен чикләү Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты карары белән раслана торган норматив хокукый акт нигезендә гамәлгә ашырыла.

1.19. Учреждение Россия Федерациясе законнарында каралган мәгариф өлкәсендәге вәкаләтләренә гамәлгә ашыруны тәэмин итү өчен эшләрен башкару, муниципаль хезмәтләр күрсәтү өчен булдырылган.

1.20. Учреждение Россия Федерациясе гражданнына һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез гомуми белем алуга гарантияләнгән хокукны гамәлгә ашыру өчен булдырылган.

1.21. Учреждениедә сәяси партияләренң, ижтимагый-сәяси һәм дини хәрәкәтләренң һәм оешмаларның (берләшмәләренң) оештыру структураларын төзү һәм аларның эшчәнлегенә рөхсәт ителми.

1.22. Укучылар инициативасы буенча Учреждениедә балалар ижтимагый берләшмәләре төзелергә мөмкин.

2. Учреждениенең максатлары, эшчәнлеге предметы һәм төрләрә

2.1. Учреждение үз эшчәнлеген федераль законнар, башка норматив хокукый актлар, муниципаль хокукый актлар һәм әлеге Устав нигезендә билгеләнгән эшчәнлек предметы һәм максатлары нигезендә гамәлгә ашыра.

2.2. Учреждение эшчәнлеге предметы булып Россия Федерациясе гражданның кеше, гаилә, жәмгыять һәм дәүләт мәнфәгатьләрендә һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез башлангыч гомуми, төп гомуми һәм урта гомуми белем алуға конституциячел хокукын гамәлгә ашыру; сәламәтлекне саклауны һәм ныгытуны тәмин итү һәм шәхеснең төрле яклап үсеше өчен уңай шартлар тудыру, шул исәптән укучыларның үзлегеннән белем алуға һәм өстәмә белем алуға ихтыяжын канәгатьләндерү мөмкинлекләре тора.; ял итүне тәмин итү, мәдәни, спорт һәм башка эшчәнлек өчен шартлар тудыру.

2.3. Учреждение эшчәнлегенең төп максаты-башлангыч гомуми, төп гомуми һәм урта гомуми белем бирүнең төп белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыру.

2.4. Учреждение белем бирү эшчәнлеген үз эшчәнлегенең төп максаты булмаган түбәндәге белем бирү программалары буенча гамәлгә ашырырга хокуклы: өстәмә гомуми үстерү программалары, һөнәри белем бирү программалары (лицензия булганда).

2.5. Учреждение әлеге Уставта каралган төп эшчәнлек төрләре нигезендә Гамәлгә куючы тарафыннан формалаштырыла һәм раслана торган муниципаль биремне башкара. Учреждение муниципаль биремне үтәүдән баш тартырга хокуклы түгел.

2.6. Муниципаль биремне үтәү өчен, шулай ук ул булдырылган максатларга ирешү өчен Учреждение эшчәнлекнең төп төрләрен башкара:

- 1) башлангыч гомуми белемнең төп гомуми белем бирү программасын гамәлгә ашыру;
- 2) төп гомуми белем бирүнең төп гомуми белем бирү программасын гамәлгә ашыру;
- 3) урта гомуми белемнең төп гомуми белем бирү программасын гамәлгә ашыру;
- 4) гамәлдәге законнарда каралган очракларда укучылар өчен өйдә укуны оештыру;
- 5) башлангыч гомуми белемнең жайлаштырылган төп гомуми белем бирү программасын гамәлгә ашыру;
- 6) төп гомуми белем бирүнең жайлаштырылган төп гомуми белем бирү программасын гамәлгә ашыру;
- 7) урта гомуми белемнең жайлаштырылган төп гомуми белем бирү программасын гамәлгә ашыру;
- 8) өстәмә гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыру (лицензия булганда);
- 9) озайтылган көн төркемнәрендә балаларны карап торы һәм карау;
- 10) экстерннар өчен арадаш аттестация оештыру һәм уздыру;

11) укучыларга туклануны оештыру буенча хезмэт күрсәтүләр;

12) белем бирү процессына психологик-педагогик ярдәм күрсәтүне оештыру, Алексеевск муниципаль районы мәгариф учреждениеләрендә укучыларга, тәрбияләнүчеләргә, балигъ булмаганнарның ата-аналарына (законлы вәкилләренә) психологик һәм социаль-педагогик ярдәм күрсәтү;

13) психик-физик үсеш үзенчәлекләрен һәм сәламәтлек торышын исәпкә алып уку өчен шартлар тудыру (өйдә укуту), шул исәптән өйдә белем алучы балаларга социаль-педагогик һәм психологик ярдәм, түләүсез психологик-педагогик коррекция оештыру;

14) Учреждениенң локаль норматив актында билгеләнгән тәртиптә үзләштерелә торган белем бирү программасы чикләрендә индивидуаль уку планы буенча укуту, шул исәптән тизләтелгән укуту;

15) дәүләт йомгаклау аттестациясен уңышлы узган затларга түбәндәге дәрәжәдәге гомуми белем алуны раслый торган белем турында документлар бирү: төп гомуми белем (төп гомуми белем турында аттестат белән раслана); урта гомуми белем (урта гомуми белем турында аттестат белән раслана).

16) урта гомуми белемнең уку-укуту программаларын үзләштерүне тәмамлаган, дәүләт йомгаклау аттестациясен уңышлы узган һәм барлык уку предметлары буенча «бик яхшы» өлгерешенә йомгаклау билгеләре булган, уку планы нигезендә өйрәнелгән затларга «За особые успехи в учении» медале тапшыру.

2.7. Учреждение үзенә милек хокукында яисә башка законлы нигездә беркетелгән мөлкәттән файдаланып, эшчәнлекнең башка (белем бирү булмаган) төрләрен гамәлгә ашырырга хокуклы:

1) театр тамашаларын, концертларны һәм башка сәхнә чыгышларын оештыру һәм кую эшчәнлегә;

2) физкультура-савыктыру эшчәнлегә (спорт чараларын, спорт бәйрәмнәрен, спорт ярышларын һәм турнирларын оештыру һәм үткәру);

3) педагогика, гомуми һәм яшь психологиясе, гаилә һәм тәрбия психологиясе, һөнәри юнәлеш һәм гомуми белем алу мәсьәләләре буенча укучыларның ата-аналарына (законлы вәкилләренә) консультация хезмәтләре күрсәтү;

4) тиешле белем бирү программаларында һәм дәүләт белем бирү стандартларында каралмаган дисциплиналарның махсус курсларын һәм циклларын укуту;

5) укуту-тәжрибә участогы һәм укуту-житештерү остаханәләре хезмэт күрсәтүләре;

6) педагогик хезмәткәрләр, житәкче һәм башка категория хезмәткәрләр өчен методик чаралар оештыру һәм үткәру (конкурслар, мастер-класслар, семинарлар, киңәшмәләр, конференцияләр, жыелышлар һ. б.);

7) каникул чорында укучыларның ялын һәм савыктыруын оештыру;

8) төп гомуми белем бирү программаларын үзләштерүдә кыенлыklar кичерүче белем алучыларга ата-аналар (законлы вәкилләр) ихтыяжлары буенча үзләрен үстерүдә һәм социаль адаптацияләүдә психологик-педагогик, медицина һәм социаль ярдәм күрсәтү буенча хезмэт күрсәтүләр;

9) балаларны карап торы һәм карау хезмәтләре күрсәтү;

10) физкультура-савыктыру хезмәтләре күрсәтү;

11) төрле юнәлештәге клубларда, студияләрдә, түгәрәкләрдә дәрәсләр оештыру;

12) мәктәпкәчә яшьтәге балалар белән балаларны мәктәп тормышы шартларына яраклаштыру, 1 класска керүгә әзерләү буенча дәрәсләр оештыру;

13) укучылар һәм учреждение хезмәткәрләре өчен бәйрәм чараларын оештыру һәм үткәрү, экскурсияләр оештыру;

14) фәнни (фәнни-методик) продукцияне, интеллектуаль милек объектларын төзү һәм тапшыру;

15) фәнни-тикшеренү эшләрен конкурс нигезендә, грантларны да кертеп, башкару;

16) китапханә, спорт корылмалары, исәпләү техникасы, оештыру техникасы хезмәтләрен күрсәтү;

17) Интернеттан файдалану буенча хезмәтләр күрсәтү;

18) фәнни һәм ижади, консультация, мәгърифәтчелек эшчәнлегә;

19) гражданның сәламәтлеген саклау өлкәсендәге эшчәнлек;

20) укучылар һәм учреждение хезмәткәрләре өчен экскурсияләр оештыру;

21) педагог-психолог; педагог-логопед индивидуаль консультацияләре;

22) баланың психик һәм сөйләм үсешен коррекцияләү буенча индивидуаль дәрәсләр;

23) балаларның психик һәм сөйләм үсешен коррекцияләү буенча төркемле дәрәсләр;

24) балаларның ялын оештыру;

25) Учреждение милкендәге күчемсез мөлкәтне арендага бирү;

26) нәшрият эшчәнлегә;

27) фотога һәм видеога төшерү өлкәсендәге эшчәнлек;

28) белем алучыларның белем бирү программасында каралган һәм укучыларда хезмәт сөючәнлек һәм төп хезмәт күнекмәләре, яшь һәм психофизик үзенчәлекләренә исәпкә алып, хезмәт нәтижәләренә катнашу хисе һәм хөрмәт тәрбияләүгә юнәлдерелгән ижтимагый файдалы хезмәттә катнашуын оештыру;

29) Белем алучыларны белем бирү программасында каралмаган хезмәткә хезмәт законнары таләпләре нигезендә жәлеп итү;

30) укучыларның ирекле (волонтерлык) эшчәнлегенә ярдәм итү, аларның ижтимагый файдалы хезмәттә катнашуын оештыру.

2.8. Учреждение фәнни һәм (яисә) ижад эшчәнлеген алып барырга хокуклы.

2.9. Учреждениедә белем бирүнең эчтәлегә гамәлгә ашырыла торган гомуми белем бирү программалары белән билгеләнә.

Учреждение түбәндәге төр белем бирү программаларын гамәлгә ашыра:

- төп гомуми белем бирү программалары;

- өстәмә гомуми белем бирү программалары.

2.10. Учреждение белем бирү эшчәнлеген гомуми белемнең түбәндәге дәрәжәләре нигезендә гамәлгә ашыра.

Башлангыч гомуми белем. Әлегә дәрәжәдә федераль дәүләт белем бирү стандартлары нигезендә башлангыч гомуми белем бирү программасы гамәлгә ашырыла.

Төп гомуми белем. Әлегә дәрәжәдә федераль дәүләт белем бирү стандартлары

нигезендә төп гомуми белем бирү программасы гамәлгә ашырыла.

Урта гомуми белем. Әлеге дәрәжәдә федераль дәүләт белем бирү стандартлары нигезендә урта гомуми белем бирү программасы гамәлгә ашырыла.

Учреждение түбәндәге юнәлешләр буенча өстәмә белем бирә:

- физкультура-спорт;
- сәнгати-эстетик;
- туристлык-туган якны өйрәнү;
- табигый-фәнни.

3. Учреждение мөлкәте һәм эшчәнлеген финанс белән тәмин итү

3.1. Учреждение мөлкәтен булдыру чыганаclarы түбәндәгеләрдән гыйбарәт: Гамәлгә куючы тарафыннан законда билгеләнгән тәртиптә тапшырылган мөлкәт, акчалар, керем китерә торган эшчәнлектән кәргән акчалар, акча һәм мөлкәт рәвешендә кире кайтарылмый торган керемнәр, шулай ук Россия Федерациясе законнары нигезендә башка чыганаclar.

3.2. Мөлкәт объектлары (биналар, корылмалар, автомобильләр, жиһазлар, жиһазлар һәм башкалар) Гамәлгә куючы тарафыннан Учреждениегә оператив идарә хокукында беркетелә.

3.3. Учреждениегә муниципаль биремне үтәү өчен кирәкле жир кишәрлеге ана даими (вакыты чикләnmәгән) файдалану хокукында бирелә.

3.4. Учреждение мөлкәтне Гамәлгә куючының һәм миләкченәң ризалыгынан башка үзенә беркетелгән яисә гамәлгә куючы тарафыннан шушы мөлкәтне сатып алу өчен бүлөп бирелгән акчалар исәбәннән сатып алынган күчәмсез мөлкәт һәм аеруча кыйммәтле күчәмле мөлкәт белән эш итәргә хокуклы түгел.

3.5. Аеруча кыйммәтле күчәмле мөлкәт дигәндә күчәмле мөлкәт аңлашыла, аныңсыз Учреждениенәң устав эшчәнлеген гамәлгә ашыру шактый кыенлашачак.

3.6. Мөлкәтне аеруча кыйммәтле күчәмле мөлкәт категориясенә кертү турындагы карар күрсәтелгән мөлкәтне Учреждениегә беркетү турында яисә әлеге мөлкәтне сатып алуга акчалар бүлөп бирү турында карар кабул итү белән бер үк вакытта кабул ителә.

3.7. Учреждение үзенә беркетелгән мөлкәттән һәм Гамәлгә куючы бүлөп биргән акчаларга сатып алынган мөлкәттән бары тик әлеге Уставта күрсәтелгән максатларны һәм эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру өчен генә файдалана.

3.8. Мөлкәт белән оператив идарә итүне гамәлгә ашырганда Учреждение:

- мөлкәтне нәтижәле файдалану;
- устав максатларында мөлкәтнең сакланышын һәм аннан файдалануны тәмин итү;
- мөлкәтнең техник торышы начараюга юл куймаска (мөлкәтнең норматив тузуына бәйле начараюларга кагылмый);
- мөлкәткә агымдагы ремонт ясарга.

3.9. Учреждениене финанс белән тәмин итү Татарстан Республикасы һәм Гамәлгә куючының норматив хокукый актлары белән раслана торган нормативлар нигезендә расланган муниципаль бирем нигезендә субсидияләр рәвешендә гамәлгә ашырыла.

3.10. Муниципаль биремне үтәүне финанс белән тәэмин итү учреждениегә яисә сатып алынган Учреждениегә гамәлгә куючы тарафыннан мондый мөлкәтне сатып алуга бүлеп бирелгән акчалар исәбеннән Гамәлгә куючы тарафыннан учреждениегә яисә сатып алынган учреждениегә беркетелгән күчемсез мөлкәтне һәм аеруча кыйммәтле күчемле мөлкәтне тоту чыгымнарын, салым түләү чыгымнарын исәпкә алып, тиешле мөлкәт, шул исәптән жир кишәрлекләре таныла торган салым салу объектлары буларак гамәлгә ашырыла.

3.11. Муниципаль биремне үтәүгә бирелгән финанс тәэминаты күләмен аны үтәү срогы дәвамында киметү бары тик муниципаль биремне тиешенчә үзгәрткәндә генә гамәлгә ашырыла.

3.12. Учреждение билгеләнгән муниципаль заданиедән тыш физик һәм юридик затлар өчен әлеге Уставта күрсәтелгән эшчәнлек төрләре буенча түләүле һәм бер үк хезмәт күрсәткәндә бертөрле шартларда (алга таба – түләүле белем бирү хезмәтләре) эшләр башкарырга, хезмәтләр күрсәтергә хокуклы.

Түләүле белем бирү хезмәтләрен оештыру һәм күрсәтү тәртибе Учреждениенең локаль норматив акты белән билгеләнә.

3.13. Учреждение устав эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә өстәмә финанс һәм матди чаралар жәлеп итәргә хокуклы:

- физик затларның, предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның өстәмә түләүле белем бирү хезмәтләре күрсәткән өчен алынган акчалары;
- физик һәм юридик затларның ирекле иганәләре;
- физик һәм юридик затларның максатчан кертемнәре;
- продукцияне һәм хезмәт күрсәтүләренә реализацияләүдән, шулай ук керем китерә торган, рөхсәт ителгән башка эшчәнлектән алынган керем;
- Россия Федерациясе законнары нигезендә башка чыганақлардан акча.

3.14. Учреждение устав эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә өстәмә финанс һәм матди чаралар жәлеп итәргә хокуклы:

- физик затларның, предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның өстәмә түләүле белем бирү хезмәтләре күрсәткән өчен алынган акчалары;
- физик һәм юридик затларның ирекле иганәләре;
- физик һәм юридик затларның максатчан кертемнәре;
- продукцияне һәм хезмәт күрсәтүләренә реализацияләүдән, шулай ук керем китерә торган, рөхсәт ителгән башка эшчәнлектән алынган керем;
- Россия Федерациясе законнары нигезендә башка чыганақлардан акча.

3.15. Өстәмә финанс чаралары Учреждение тарафыннан белем бирү процессын тәэмин итү, үстерү һәм камилләштерү ихтыяжларына тотыла. Учреждение тарафыннан өстәмә акчалар жәлеп итү Учреждение эшчәнлеген финанс белән тәэмин итүнең нормативларын һәм (яисә) абсолют күләмнәрен бюджет акчалары исәбеннән киметүгә китерми.

3.16. Учреждение тарафыннан күрсәтелә торган түләүле өстәмә белем бирү һәм башка хезмәт күрсәтүләрдән кергән керем Учреждение тарафыннан белем бирү процессын тәэмин итү, үстерү һәм камилләштерү ихтыяжларына файдаланыла.

3.17. Өстәмә финанс чараларын жәлеп итү Учреждение эшчәнлеген финанс

белән тәэмин итүнең нормативларын һәм (яисә) абсолют күләмнәрен бюджет акчалары исәбеннән киметүгә китерми.

3.18. Учреждение тиешле финанс елына муниципаль контрактлар төзү юлы белән бүлеп бирелгән бюджет ассигнованиеләре чикләрендә бюджет акчалары исәбеннән товарлар, эшләр һәм хезмәт күрсәтүләр кайтаруга заказчы булырга хокуклы.

4. Эшчәнлекне оештыру һәм Учреждение белән идарә итү

4.1. Учреждение белән идарә итү гамәлдәге законнар, федераль һәм республика дәрәжәсендәге норматив хокукый актлар һәм әлеге Устав нигезендә гамәлгә ашырыла һәм бер башлылык һәм коллегияльлек принципларын берләштерүгә нигезләнә.

4.2. Учреждениенең идарә органнары структурасы, аларны формалаштыру тәртибе, вәкаләтләр чоры һәм компетенциясе, алар тарафыннан карарлар кабул итү һәм Учреждение исемнән чыгыш ясау тәртибе Россия Федерациясе законнары, әлеге Устав һәм идарә органнары эшчәнлеген регламентлаучы локаль норматив актлар белән билгеләнә.

4.3. Учреждениенең бердәнбер башкарма органы булып директор тора, ул Учреждение эшчәнлегенә агымдагы җитәкчелек итә.

4.4. Учреждение директоры мәгариф өлкәсендә вәкаләтләр чикләрен билгеләү турындагы норматив хокукый акт нигезендә «Алексеевск муниципаль районы мәгариф бүлегенә» МКУ башлыгы боерыгы белән вазыйфага билгеләнә һәм вазыйфасыннан азат ителә.

4.5. Директорның вәкаләтләре чоры хезмәт шартнамәсе белән билгеләнә.

4.6. Учреждениенең мәгариф, фәнни, административ, финанс-икътисадый эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен директор боерыклар чыгара.

4.7. Учреждение директоры үз эшчәнлеген Гамәлгә куючы тарафыннан расланган вазыйфаи инструкция нигезендә гамәлгә ашыра.

4.8. Директор үз вәкаләтләренең бер өлешен урынбасарларына тапшырырга хокуклы, шул исәптән вакытлыча үзенең булмавы чорына.

4.9. Учреждение директоры ышанычнамәсез Учреждение исемнән эш итә, шул исәптән дәүләт һәм муниципаль органнарда, суд системасы органнарында аның мәнфәгатьләрен яклай, аның исемнән алыш-бирешләр башкара.

4.10. Директор компетенциясенә керә:

- раслау:

- 1) Учреждениенең локаль норматив, күрсәтмә актларын;
- 2) финанс һәм матди чаралар керү һәм аларны тоту турында еллык хисапны;
- 3) үз-үзенә тикшерү нәтижәләре турында хисап;
- 4) учреждениенең штат расписаниесе һәм тариф исемлекләрен;
- 5) Учреждениенең белем бирү программаларын;
- 6) Учреждениене үстерү программасын Гамәлгә куючы белән килештереп;
- 7) белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы оешмалар тарафыннан башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем бирү уку-укуыту программаларын дәүләт аккредитациясе булган гамәлгә ашырганда файдалануга

кертелгән дәреслекләрен, шулай ук мондый оешмалар тарафыннан күрсәтелгән белем бирү программаларын гамәлгә ашырганда файдалануга кертелгән уку әсбапларының расланган федераль исемлегә нигезендә дәреслекләр исемлеген;

8) Учреждениенң уку планын;

9) Учреждениенң календарь уку графигын;

10) укуту предметлары һәм дәрестән тыш эшчәнлек курслары буенча эш программаларын;

11) агымдагы тикшереп торуну гамәлгә ашыру һәм арадаш аттестация узу графигын;

12) уку-укуту, физкультура, спорт, ижтимагый, фәнни, фәнни-техник, ижади, эксперименталь һәм инновация эшчәнлегендәге уңышлары өчен белем алучыларны бүләкләүнең Учреждениедә билгеләнгән төрләре һәм шартлары нигезендә бүләкләүгә исемлекләр;

13) Учреждениенң эш планнары.

- хезмәткәрләренә эшкә алу; алар белән хезмәт килешүләрен төзү һәм өзү;

- вазыйфай бурычларны бүлү;

- хезмәткәрләргә өстәмә һөнәри белем бирү өчен шартлар тудыру һәм оештыру;

- укучыларны укуга кабул итү;

- әлеге устав һәм федераль һәм региональ законнарның норматив хокукый актлары таләпләре нигезендә белем бирү һәм башка эшчәнлекне гамәлгә ашыруны оештыру;

- Учреждениенң белем бирү мөнәсәбәтләрендә катнашучыларның хокукларын үтәү;

- локаль норматив, боерык бирү актларын эшләүне, карауны, кабул итүне оештыру;

- Учреждение хезмәткәрләренң эш режимын оештыру һәм Учреждениенң эш режимын үтәүне тикшереп тору;

- Учреждениенң коллегияль идарә органнары карарларының үтәлешен туктатып тору яисә аларның законнарга, әлеге уставка һәм Учреждениенң башка локаль норматив актларына каршы килә торган карарларына вето салу хокукы;

-граждан-хокук шартнамәләре, контрактлар төзү;

-ышанычнамәләр бирү;

- Учреждение мөлкәте белән эш итү хокукын гамәлдәге законнарда һәм әлеге Уставта билгеләнгән чикләрдә гамәлгә ашыру;

- Учреждениенң коллегияль идарә органнарының әлеге Уставта һәм локаль норматив актларда билгеләнгән аерым компетенциясен тәшкит итми торган башка мәсьәләләренә хәл итү.

4.11. Директорга Учреждение эчендә яисә аннан читтә башка житәкче вазыйфаларны (педагогик эшчәнлектән тыш) бергә алып бару рөхсәт ителми.

4.12. Директор үзенә йөкләнгән бурычларны (шәхси, матди) үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән өчен гамәлдәге законнар һәм хезмәт шартнамәсе нигезендә жаваплы була.

4.13. Учреждениенң коллегияль идарә органнары булып:

- Учреждение хезмәткәрләренң гомуми жыелышы;

- Педагогик совет.

4.14. Белем алуучыларның, балигы булмаган укучыларның ата-аналарының (законлы вәкилләренен) һәм педагогик хезмәткәрләрнең белем бирү оешмасы белән идарә итү мәсьәләләре буенча һәм белем бирү оешмасы тарафыннан аларның хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылышлы локаль норматив актлар кабул ителгәндә фикерен исәпкә алу максатларында белем алуучылар, балигы булмаган укучыларның һәм педагогик хезмәткәрләрнең ата-аналары (законлы вәкилләре) инициативасы белән учреждениедә төзелә һәм гамәлдә була:

1) укучылар Советы;

2) балигы булмаган укучыларның ата-аналары (законлы вәкилләре) Советы-Ата-аналар комитеты;

3) Учреждение хезмәткәрләренен һөнәри берлеге.

4.15. Учреждениедә мәжбүри булмаган коллегияль идарә органнары төзү мөмкин: күзәтү советы, попечительләр советы формалаштырырга мөмкин. Компетенциясе, структурасы, формалаштыру, эшчәнлек тәртибе, вәкаләтләр чоры Учреждениенен локаль норматив акты белән җайга салына.

4.16. Учреждениедә киңәш бирү һәм тәкъдим итү вәкаләтләре булган коллегияль идарә органнары: методик совет, методик берләшмә, директор каршындагы киңәшмә төзелергә мөмкин. Компетенциясе, структурасы, формалаштыру, эшчәнлек тәртибе, вәкаләтләр чоры учреждениенен локаль норматив акты белән җайга салына.

4.17. Учреждение хезмәткәрләренен гомуми жыелышы-идаренен коллегияль органы (алга таба - Гомуми жыелыш).

4.18. Гомуми жыелыш составына хезмәт килешүләре нигезендә Учреждение төп эш урыны булган хезмәткәрләр керә. Хезмәткәрләрнең гомуми жыелышы даими эшләүче идарә органы булып тора һәм вакыты чикләнмичә эшли.

4.19. Гомуми жыелыш эшендә катнашу аның әгъзалары тарафыннан жәмәгать башлангычларында-түләүсез гамәлгә ашырыла.

4.20. Гомуми жыелышның рәисе булып Учреждение директоры (Учреждение директоры вазыйфаларын башкаручы зат) тора. Рәис вәкаләтләре вазыйфага билгеләнү датасыннан башлана һәм Учреждение директоры вазыйфасыннан азат ителү датасыннан туктатыла.

4.21. Гомуми жыелыш кирәк булган саен, ләкин календарь елына кимендә ике тапкыр жыела. Гомуми жыелыш Рәис, педагогик совет инициативасы белән, Гомуми жыелышның кимендә дүрттән бер өлеше инициативасы белән жыелырга мөмкин.

4.22. Гомуми жыелышта Гомуми жыелышның исемлек составының кимендә 2/3 өлеше катнашса, гомуми жыелыш тулы хокуклы була. Карарлар Гомуми жыелышта катнашучы әгъзаларның гади күпчелек тавышы белән ачык тавыш бирү юлы белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда, Гомуми жыелыш рәисенен тавышы хәлиткеч була.

4.23. Гомуми жыелыш карары Гомуми жыелыш утырышын уздырмыйча, читтән торып тавыш бирү юлы белән (сораштыру юлы белән) кабул ителергә мөмкин. Мондый тавыш бирү документлар алмашу юлы белән тапшырылучы һәм кабул ителүче хәбәрнең һәм аларның документаль раслануының дөрөсләген тәэмин итә торган теләсә нинди элементә төрә ярдәмендә үткәрелергә мөмкин.

4.24. Гомуми жылыш компетенциясенә караган мәсьәләләр буенча һәр хезмәткәр бер тавыш хокукына ия. Гомуми жылыш утырышында хезмәткәр булмаганда тавыш бирү хокукы башка затларга тапшырылмый.

4.25. Гомуми жылыш утырышы һәм аның карарлары беркетмәләр белән рәсмиләштерелә. Беркетмәләр Учреждениедә даими саклана.

4.26. Учреждение хезмәткәрләренә гомуми жылышы:

1) Учреждениенә күмәк шартнамәсен һәм аңа үзгәрешләренә, эчкә хезмәт тәртибе кагыйдәләрен кабул итә;

2) Учреждение хезмәткәрләре белән хезмәт мөнәсәбәтләрен җайга сала торган локаль норматив актлар кабул итә;

3) социаль яклау мәсьәләләрен карый һәм Учреждение хезмәткәрләренә социаль ярдәм турында карар кабул итә;

4) Учреждение хезмәткәрләренә күмәк таләпләрен куя һәм күмәк хезмәт бәхәсен хәл итүдә катнашу өчен вәкаләтле вәкилләр сайлый;

5) хезмәт өчен түләү һәм хезмәткәрләренә кызыксындыру турында локаль норматив актларга керүче хезмәткәрләренә нәтиҗәлелек критерийларын һәм күрсәткечләрен билгели;

6) Учреждение комиссиясендә хезмәткәрләр вәкилләрен сайлый;

7) Учреждениедә хезмәт дисциплинасының торышы мәсьәләләрен тикшерә, аны ныгыту буенча тәкъдимнәр бирә;

8) тармак, ведомство бүләкләре белән бүләкләү өчен хезмәткәрләр күрсәтү һәм аларга мактаулы исемнәр бирү мәсьәләләрен карый;

9) директор инициативасы буенча фикер алышуга чыгарыла торган башка мәсьәләләрен карый.

4.27. Гомуми жылыш Учреждение исеменнән чыгыш ясарга хокуклы түгел.

4.28. Гомуми жылышның үз компетенциясе чикләрендә кабул ителгән һәм гамәлдәге законнарга һәм элекке Уставка каршы килми торган карарлары Учреждениенә директоры һәм барлык хезмәткәрләре өчен киңәш булып тора.

4.29. Хезмәткәрләренә Гомуми жылышының Учреждение директоры боерыгы белән расланган карарларын үтәү мәҗбүри була.

4.30. Хезмәткәрләренә Гомуми жылышы эшчәнлеген оештыру тәртибе, читтән торып тавыш бирүне уздыру тәртибе (сораштыру юлы белән) Учреждениенә локаль норматив акты белән җайга салына.

4.31. Учреждениенә педагогик советы тәрбияләү һәм уку тунның бердәм максатчан процессына гомуми җитәкчелек итә торган даими эшләүче коллегияль идарә органы булып тора.

4.32. Учреждениенә педагогик советы вакыты чикләнмәгән.

4.33. Учреждениенә педагогик советы составына учреждение директоры (директор вазыйфаларын башкаручы зат), директор урынбасарлары, Учреждениедә хезмәт шартнамәсе нигезендә эшләүче барлык педагогик хезмәткәрләр, Ата-аналар комитеты рәисе керә.

4.34. Педагогик совет компетенциясе:

1) Учреждениенә белем бирү программаларын кабул итә;

2) агымдагы уку елына уку планын, календарь уку графигын, уку предметларының, курсларының, дисциплиналарының (модульләренә), башка

компонентларның эш программаларын, тәрбиянең эш программасы, тәрбия эшенең календарь планы, аттестация рәвешләре рәвешендә бәяләү һәм методик материаллар кабул итә;

3) уку елына планнар кабул итә;

4) Учреждениене үстерү программасын кабул итә;

5) белем бирү процессын оештыруны регламентлый торган локаль норматив актлар кабул итә;

6) агымдагы уку елына башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белемнең дәүләт аккредитациясе булган уку-уқыту программаларын, шулай ук күрсәтелгән уку-уқыту программаларын гамәлгә ашырганда кулланылырга рөхсәт ителгән уку эсбапларын гамәлгә ашырганда кулланылырга тәкъдим ителгән дәреслекләрнең расланган федераль исемлеге нигезендә дәреслекләр исемлеген кабул итә;

7) Учреждениенең белем бирү эшчәнлегенең төп юнәлешләрен билгели;

8) белем алуучыларның Учреждениенең уку-уқыту программаларын үзләштерүенең планлаштырыла торган нәтижеләренә ирешүләрен мониторинглый һәм анализлай;

9) агымдагы контроль, арадаш һәм дәүләт йомгаклау аттестациясе нәтижеләрен мониторинглауны һәм анализлауны гамәлгә ашыра;

10) укуыту һәм тәрбияләү ысулларын, мәгариф технологияләрен, электрон укуытуны кертү, алардан файдалану һәм камилләштерү турында карар кабул итә;

11) педагогик хезмәткәрләрнең квалификациясен күтәрүгә, аларның белем бирү процессы методикаларын һәм белем бирү технологияләрен, шул исәптән дистанцион белем бирү технологияләрен куллану һәм камилләштерү буенча ижади инициативаларын үстерүгә ярдәм итә;

12) арадаш аттестация үткөрү рәвешләре һәм тәртибе турында карар кабул итә;

13) үз-үзеңне тикшерү рәвеше, ешлыгы һәм тәртибе, белем бирү сыйфатын бәяләүнең эчке системасының эшләвен тәмин итү турында карар кабул итә;

14) академик бурычы булмаган һәм уку планын яисә индивидуаль уку планын тулысынча үтәгән укучыларны дәүләт йомгаклау аттестациясенә кертү турында карар кабул итә;

15) арадаш аттестацияне уңышлы узган укучыларны киләсе класска күчерү турында карар кабул итә;

16) нигезле сәбәпләр аркасында арадаш аттестация узмаган яисә академик бурычы булган шартлы укучыларны киләсе класска күчерү турында карар кабул итә;

17) ата-аналарның (законлы вәкилләрнең) ихтыяры буенча психология-медицина-педагогика комиссиясе тәкъдимнәре нигезендә кабат укуны калдыру, жайлаштырылган белем бирү программалары буенча укуга күчерү йә аны төзегән вакыттан билгеләнгән срокларда академик бурычларын бетермәгән укучыларны индивидуаль уку планы буенча укуытуга күчерү турында карар кабул итә;

18) билгеләнгән срокларда академик бурычларын бетермәгән гаилә белеме рәвешендә башлангыч гомуми, төп гомуми һәм урта гомуми белемнең уку-уқыту программалары буенча белем алуны дөвам итү турында карар кабул итә;

19) төп гомуми белем һәм урта гомуми белем турында аттестатлар һәм аларга

кушымталар бирү турында карар кабул итә;

20) законда һәм әлеге Уставта каралган очрақларда укучыны Учреждениедән чыгару турында Карар кабул итә;

21) укучыларны бүләкләү турында карар кабул итә;

22) педагогик вазыйфаларны биләүгә конкурс игълан итү турында карар кабул итәргә һәм аның шартларын расларга мөмкин;

23) белем алучыларның, балигъ булмаган белем алучыларның ата-аналарының (законлы вәкилләренә) Учреждениедә гамәлгә ашырыла торган һәм Россия Федерациясе законнары белән тыелмаган ижтимагый берләшмәләренә Учреждение белән идарә итүне камилләштерү буенча күрсәтелгән берләшмәләргә дәлилленгән тәкъдимнәрен карау юлы белән, шулай ук аларның хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагыла торган локаль норматив актлар кабул иткәндә ярдәм күрсәтә.

4.35. Педагогик совет үз составыннан рәис һәм сәркатипне сайлый. Рәисне һәм сәркатипне сайлау тәртибе һәм вәкаләтләр чоры учреждениенә локаль норматив акты белән билгеләнә.

4.36. Педагогик совет утырышы һәм аның карарлары беркетмәләр белән рәсмиләштерелә. Беркетмәләр Учреждениедә даими саклана.

4.37. Учреждениенә Педагогик советы председател тарафыннан чиреккә бер тапкырдан да сирәгрәк чакырылмый. Педагогик советның чираттан тыш утырышлары рәис яисә аның сан составының кимендә өчтән береннән кимрәк булмаган инициатив төркем таләбе буенча уздырыла.

4.38. Педагогик совет утырышын үткәру формасы (көндезге – катнашучылар шәхсән катнашканда, читтән торып – видеоконференц-элементә системаларын кулланып) рәис тарафыннан билгеләнә.

4.39. Әгәр педагогик совет утырышында аның составының өчтән икесе катнашса һәм анда катнашучыларның яртысыннан артыгы карар өчен тавыш бирсә, Педагогик совет карары хокуклы дип санала.

Тавыш бирү процедурасы учреждениенә Педагогик советы утырышында билгеләнә. Тавышлар саны тигез булганда, учреждениенә Педагогик советы рәисе тавышы хәлиткеч була.

4.40. Педагогик совет Учреждение исемнән чыгыш ясарга хокуклы түгел.

4.41. Педагогик советның үз компетенциясе чикләрендә кабул ителгән карарлары белем бирү мөнәсәбәтләрендә катнашучыларның барысы өчен дә үтәләше мәжбүри була. Педагогик совет карарлары Учреждение директорының боерыклары белән раслана.

4.42. Педагогик совет эшчәнлеген оештыру, утырышлар үткәру тәртибе Учреждениенә локаль норматив акты белән билгеләнә.

4.43. Укучылар Учреждение белән идарә итүдә укучылар Советы эшчәнлегә аша катнашу хокукына ия.

Укучылар Советы-укучыларның сайланулы вәкилләкле органы:

- Учреждениенә коллегиаль идарә органнарында укучыларның мәнфәгатьләрен кайгырта;

- укучыларның законлы хокукларын һәм мәнфәгатьләрен яклый;

- балигъ булмаган укучыларның хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә

кагылышлы локаль норматив актлар кабул итү мәсьәләләре буенча фикерен белдерә.

4.44. Укучылар Советының структурасы, формалаштыру тәртибе, вәкаләтләр чоры, эшчәнлек һәм карарлар кабул итү тәртибе, вәкаләтләре Учреждениенә локаль норматив актлары белән билгеләнә.

4.45. Учреждение белән идарә итүдә ата-аналарның катнашу рәвеше Учреждениенә ата-аналар комитеты була. Ата – аналар комитеты-сайланулы вәкиллеке коллегияль орган. Ата-аналар комитетының структурасы, формалаштыру тәртибе, вәкаләтләр чоры, эшчәнлек һәм карарлар кабул итү тәртибе, вәкаләтләре Учреждениенә локаль норматив актлары белән билгеләнә.

4.46. Ата-аналар комитеты күрсәтелгән кешеләр инициативасы белән төзелә һәм аларның ижтимагый үзешчән эшчәнлек рәвеше булып тора. Ата-аналар комитеты Учреждениедә укучыларның барлык яисә ата-аналарының (законлы вәкилләренә) мәнфәгатьләрен якларга мөмкин.

4.47. Учреждениенә белем бирү мөнәсәбәтләрендә укучылар, балигъ булмаган укучыларның ата-аналары (законлы вәкилләре), педагогик хезмәткәрләр һәм аларның вәкилләре, Учреждение катнаша. Белем бирү мөнәсәбәтләрендә катнашучыларның хокукый статусы (компетенциясе, вәкаләтләре, хокуклары, бурычлары, җаваплылыгы) гамәлдәге законнар һәм Учреждениенә локаль норматив актлары нигезләмәләре белән җайга салына.

4.48. Педагогик хезмәткәрләрнең Учреждение белән идарә итүдә катнашу тәртибе түбәндәгечә билгеләнә: педагогик хезмәткәрләр идарәнең коллегияль органнары утырышларында тавыш бирү хокукына ия, уку-укыту программаларын, шул исәптән уку планнарын, календарь уку графикларын, уку предметларының, курсларның, дисциплиналарның (модульләренә) эш программаларын, методик материалларны һәм уку-укыту программаларының башка компонентларын эшләүдә катнашырга хокуклы; мөгариф оешмасы эшчәнлегенә кагылышлы мәсьәләләр буенча фикер алышуда катнашуга, шул исәптән идарә органнары һәм ижтимагый оешмалар аша; белем бирү процессын үзгәртү һәм яхшырту буенча тәкъдимнәр кертүгә.

4.49. Учреждениенә педагогик советы карары буенча әлегә Уставны берничә тапкыр тупас бозган өчен 15 яшькә җиткән укучыны дисциплинар җәза чарасы буларак Учреждениедән чыгару рөхсәт ителә. Укучының авыр нәтижеләргә китергән яки реаль рәвештә китерергә мөмкин булган бозуы әлегә Уставны тупас бозу дип таныла:

- укучыларның, хезмәткәрләрнең, Учреждениегә килүчеләрнең сәламәтлегенә һәм гомеренә зыян китерү;

- Учреждение мөлкәтенә, укучылар, хезмәткәрләр, Учреждениегә килүчеләр мөлкәтенә зыян китерү;

- Учреждение эшен бозу.

4.50. Инженер-техник, административ-хужалык, җитештерү, укыту-ярдәмче, медицина һәм башка вазыйфаларны биләү хокукына квалификация белешмәлекләрендә күрсәтелгән квалификация таләпләренә һәм (яисә) һөнәри стандартларга җавап бирүче затлар ия була.

4.51. Хезмәткәрләрнең (педагогик хезмәткәрләрдән тыш) хокуклары һәм бурычлары.

Хезмәткәр хокукы:

- федераль законнарда билгелэнгән тәртиптә һәм шартларда хезмәт шартнамәсен төзү, үзгәртү һәм өзү;
  - аңа хезмәт шартнамәсе нигезендә билгелэнгән эш бирү;
  - хезмәтне саклауның дәүләт норматив таләпләренә һәм күмәк шартнамәдә каралган шартларга туры килә торган эш урыны;
  - үз квалификациясенә, хезмәтнең катлаулылығына, башкарылган эшнән санына һәм сыйфатына карап хезмәт хакын вакытында һәм тулы күләмдә түләү;
  - аерым һөнәрләр һәм хезмәткәрләр категорияләре өчен нормаль эш вакыты, кыскартылган эш вакыты, атналык ял көннәре, эшләми торган бәйрәм көннәре, еллык түләүле отпусклар бирү белән тәэмин ителә торган ял;
  - хезмәт шартлары һәм эш урынында хезмәтне саклау таләпләре турында, хезмәт шартларын махсус бәяләү турындагы законда каралган хокукларны гамәлгә ашыруны да кертеп, тулы дәрәҗә мәгълүмат;
  - башка федераль законнарда билгелэнгән тәртиптә эзерләү һәм өстәмә һөнәри белем бирү;
  - үз хезмәт хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен яклау өчен һөнәр берлекләре төзү һәм аларга керү хокукын да кертеп, берләшү;
  - «Россия Федерациясендә мәгариф турында» 2012 елның 29 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда, әлеге Уставта, башка федераль законнарда һәм күмәк Шартнамәдә каралган рәвешләрдә Учреждение белән идарә итүдә катнашу;
  - күмәк сөйләшүләр алып бару һәм үз вәкилләре аша күмәк шартнамәләр һәм килешүләр төзү, шулай ук күмәк шартнамәнең, килешүләрнең үтәлеше турында мәгълүмат алу;
  - үз хезмәт хокукларыңны, ирекләреңне һәм законлы мәнфәгатьләреңне закон белән тыелмаган барлык ысуллар белән яклау;
  - шәхси һәм күмәк хезмәт бәхәсләрен, забастовка хокукын да кертеп, Россия Федерациясе Хезмәт Кодексында, башка федераль законнарда билгелэнгән тәртиптә хәл итү;
  - хезмәт бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә аңа китерелгән зыянны каплау һәм мораль зыянны федераль законнарда билгелэнгән тәртиптә компенсацияләү;
  - федераль законнарда, муниципаль хокукый актларда каралган очракларда мәжбүри социаль иминләштерү;
  - Россия Федерациясенең хезмәт законнары нигезендә башка хокуклар.
- Хезмәткәр бурычлы:
- үзенә хезмәт шартнамәсе белән йөклэнгән хезмәт бурычларын намус белән үтәргә;
  - эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләрен үтәргә;
  - хезмәт дисциплинасын сакларга;
  - билгелэнгән хезмәт нормаларын үтәргә;
  - хезмәтне саклау һәм хезмәт иминлеген тәэмин итү таләпләрен үтәргә;
  - эш бирүче мөлкәтенә (шул исәптән, эгәр эш бирүче әлеге мөлкәтнең сакланышы өчен җаваплы булса, эш бирүчедә булган өченче затларның мөлкәтенә) һәм башка хезмәткәрләрнең мөлкәтенә сак карарга;
  - эш бирүчегә йә турыдан-туры җитәкчегә кешеләр гомеренә һәм сәламәтлегенә, эш бирүченең мөлкәтенә (шул исәптән эш бирүчедә булган өченче

затларның мөлкәтенен, әгәр эш бирүче әлеге мөлкәтнең сакланышы өчен җаваплы булса) сакланышына куркыныч тудыра торган вазгыять барлыкка килү турында кичекмәстән хәбәр итәргә;

- һөнәри стандарт таләпләренә туры килергә;
- учреждениенен локаль норматив актлары нигезендә аттестация узарга;
- Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә хезмәтне саклау өлкәсендә белемнәрне һәм күнекмәләрне укуыту һәм тикшерү узарга;
- Учреждение уставын, эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләрен үтәргә;
- Россия Федерациясенен гамәлдәге хезмәт законнары нигезендә башка бурычлар.

Хезмәткәр җаваплы:

- үзенә йөкләнгән бурычларны үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән өчен хезмәткәр гамәлдәге законнар нигезендә билгеләнә торган җаваплылыкның, төрен һәм чарасын тотар;
- эш бирүчегә (матди) китерелгән зыян өчен;
- башкасы, Россия Федерациясенен гамәлдәге законнары нигезендә.

5. Учреждениенен локаль норматив актлары

5.1. Учреждение белем бирү мөнәсәбәтләрен һәм Учреждение гамәлгә ашыра торган башка эшчәнлекне җайга сала торган нормалар булган локаль норматив актларны үз компетенциясе чикләрендә Россия Федерациясе законнары нигезендә кабул итә.

5.2. Локаль норматив актлар әлеге уставның 4 бүлегендә билгеләнгән үз компетенциясе нигезендә Учреждение директоры, Учреждениенен педагогик советы, Учреждение хезмәткәрләренен Гомуми җыелышы тарафыннан кабул ителә.

5.3. Учреждение хезмәткәрләренен Гомуми җыелышының һәм Учреждениенен Педагогик советының локаль норматив актлары локаль норматив актлар кабул ителә торган карарлар рәвешендә чыгарыла.

5.4. Учреждение директорының локаль норматив актлары боерыклар рәвешендә чыгарыла, алар белән локаль норматив актлар раслана.

5.5. Укучыларның һәм Учреждение хезмәткәрләренен хокукларына кагылышлы локаль норматив актлар укучылар Советы, балигъ булмаган укучыларның ата – аналары (законлы вәкилләре) Советы-Ата-аналар комитеты фикерен исәпкә алып, шулай ук хезмәт законнарында каралган тәртиптә һәм очрактарда, Учреждение хезмәткәрләренен һөнәри берлеге тарафыннан кабул ителә.

5.6. Учреждениенен Педагогик советы, Учреждение директоры, Учреждениедә укучыларның хокукларына кагылышлы локаль норматив акт кабул ителгән очракта, әлеге актны кабул итү турында карар кабул итү алдыннан локаль норматив акт проекты тиешле Советка жиберә.

5.7. Укучылар Советы, балигъ булмаган укучыларның ата – аналары (законлы вәкилләре) Советы-Ата-аналар комитеты күрсәтелгән локаль норматив акт проекты алган көннән алып биш уку көненнән дә соңга калмыйча Учреждениенен педагогик советына яисә Учреждение директорына проект буенча язма рәвештә дәлилләнгән фикер жиберә.

5.8. Әгәр тиешле Совет локаль норматив акт проекты белән ризалыгын белдергән булса, яисә Учреждениенен Педагогия советына мотивлаштырылган фикер килмәгән булса, әлеге Уставының 6.7 пунктында күрсәтелгән срокка, Учреждение директоры локаль норматив акт кабул итә.

5.9. Тиешле Советның дәлилләнгән фикерендә локаль норматив акт проекты белән ризалык булмаса яисә аны камилләштерү буенча тәкъдимнәр булса, Учреждениенен Педагогик советы, Учреждение директоры әлеге фикер белән тулысынча яисә өлешчә килешергә һәм локаль норматив акт проектына үзгәрешләр кертергә яисә фикер белән килешмәскә һәм локаль норматив актны беренчел редакциядә кабул итәргә хокуклы.

5.10. Белем алуучыларның яисә Учреждение хезмәткәрләренең хәлен мәгариф турындагы законнарда, хезмәт законнарында билгеләнгән нигезләмә белән чагыштырганда начарайта торган яисә билгеләнгән тәртипне бозып кабул ителгән локаль норматив актлар нормалары кулланылмый һәм Учреждение тарафыннан юкка чыгарылырга тиеш.

6. Мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау һәм жайга салу

6.1. Мәнфәгатьләр конфликты дигәндә Учреждение хезмәткәренең шәхси кызыксынуы аның хезмәт бурычларын тиешенчә үтәвенә йогынты ясарга мөмкин булган һәм үзе эшләгән Учреждение хезмәткәренең шәхси кызыксынуы арасында Учреждениенен мөлкәтенә һәм (яисә) эшлекле абруена зыян китерергә сәләтле каршылык барлыкка килгән яисә килеп чыгарга мөмкин булган вазгыять аңлашыла.

6.2. Учреждение хезмәткәренең хезмәт вазыйфаларын тиешенчә үтәвенә йогынты ясый яисә йогынты ясарга мөмкин булган шәхси кызыксынуы дигәндә, хезмәт вазыйфаларын үтәүгә бәйле рәвештә, Учреждение хезмәткәренең үзе өчен яки өченче затлар өчен акча, кыйммәتلәр, башка мөлкәт, шул исәптән мөлкәти хокуклар, яки мөлкәти характердагы хезмәтләр рәвешендә керемнәр алу мөмкинлегенә аңлашыла.

6.3. Учреждение директоры гамәлгә куючыга вазыйфаи бурычларын үтәгәндә мәнфәгатьләр конфликтна китерә торган яисә китерергә мөмкин булган шәхси кызыксыну барлыкка килү турында хәбәр итәргә тиеш.

6.4. Учреждение хезмәткәре вазыйфаи бурычларын үтәгәндә мәнфәгатьләр конфликтна китерә торган яисә китерергә мөмкин булган шәхси кызыксыну барлыкка килү турында Учреждение директорына хәбәр итәргә тиеш.

6.5. Учреждение директорына хәбәр итү тәртибе, хәбәрнамәләрдәгә белешмәләр исемлеге, әлеге белешмәләрне тикшерүне оештыру һәм хәбәрнамәләрне теркәү тәртибе Учреждение директоры тарафыннан билгеләнә.

7. Йомгаклау нигезләмәләре

7.1. Учреждение, мәгариф турындагы законнарда каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып, граждан законнарында билгеләнгән тәртиптә үзгәртеп оештырыла яисә юкка чыгарыла.

7.2. Учреждениенен әлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр аларны

гамэлгэ куючы тарафыннан раслау юлы белэн Гамэлгэ куючы һәм Россия Федерациясе законнарында билгелэнгән тәртиптә кертелә.

7.3. Уставка үзгәрешләр Россия Федерациясе законнарында билгелэнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә алынганнан соң үз көченә керә.

7.4. Учреждение бетерелгән очракта, кредиторларның таләпләре канәгатыләнדרелгәннән соң калган, оператив идарә хокукында Учреждениегә беркетелгән мөлкәт, шулай ук федераль законнар нигезендә аның йөкләмәләре буенча түләтү үтәлми торган мөлкәт ликвидация комиссиясе тарафыннан тиешле мөлкәт милекчесенә тапшырыла һәм мәгарифне үстерү максатларына жибәрелә.

7.5. Әлеге устав билгелэнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә алынган мизгелдән законлы көченә керә.